„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку, а уторком на по табака.

ЦЕНА ЈЕ
за Аустро-Угарску:
за целу годину . . . . . 14 ф. — н.
за по године . . . . . 7 ф. — н.
за четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
за 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.

За Србију
на годину 32 дин., на по године 16 дин., на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од ситног реда сваких ситних слова; за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Ст. Јефтића, главна улица.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 133. У НОВОМ САДУ У УТОРАК 31. АВГУСТА 1893. ГОДИНА XXVIII.

У БОСНИ СЕ КОМЕША.

Са свију страна чује се, да се у Босни појавили неки немири, но до данас нисмо у стању са свим тачно, да обим устанку, његов непосредни повод и присталице да сазнамо, за то ћемо овом приликом нашим читаоцима, само да наведемо податке, до којих смо доћи могли.

Наш стални дописник јавља нам ово:

Дервента, 22. августа.

Свакоме је познато, да је у Босни и Херцеговини православном народу најтеже, да се мора борити за дневне потребе, а крај тога много му се што-шта и на пољу просвете забрањује. За доказ томе, познато је до сада више догађаја, који тамно сликају данашњу Калајеву управу. Као најновији догађај ево овај је, те и њега мећемо у црну и тужну књигу Србиновог живота у овим земљама. Пре неког времена подиже влада овде у Дервенти за шаку римокатолика цркву, а сад ево крај цркве стоји и жупни уред (парохијални стан); да како, да се ни овај не би блистао, да га на силу не подиже новац нашег јадног народа. А шта раде јадни Срби православне вере?! Ох, они пате и гутају горке залогаје своје жалосне и несретне судбине под овом владом. Та „некултурна“ отоманска влада, којој није било толико стало до просвете, подивала је и помагала српске школе и цркве у овим земљама, а данас . . ?!

Ми Срби сами се старамо и од својих уста откидамо, да што више на олтар храма божијег придонесемо, но све то има своје извесне мере. Ево н. пр. — колико је нама познато — српска православна општина у бос. Броду молила је босанско-херцеговачку владу, да јој доврши у полак зготовљену цркву, но влада нити хаје, нити мари за то, па не нађе за вредно ни одговорити. Не ће им ни парохијалнога дома да сагради, премда је то — како већ горе споменусмо — Шокцима учинила.

Неправда за неправдом, а горки и горчији дани обећавају се у будуће нама православним под овом владом. Не знамо зашто баш нарочито нас прогоне и настоје уништити, та ми не иштемо за нас посебне повластице, ми хоћемо равноправност са осталим верама у земљи.

Кад „Obzor & Comp.“ хвале данашњи владин поступак са нама православним, извесно мисли на то, да ће скоро наступити дан, кад ћемо се ми православни почети шакачки крстити. Не, не ћеш то доживети лукава, стара лијо, како ти, тако, а и још мање твоја верна друга, мајка свију Хрвата, троношче мантија, а „опорбена“ „Hrvatska.“ Чекаћете ви и чекати, али жељено никад дочекати не ћете, па макар ви још коју стохиљаду за ширење католицизма амо послали.

Немојте се чудити, кад чујете, да се народ у Босни буни, то је одавно предстојало и то је потребно било, ако ништа, а оно ће бити Масаржику један предмет говора више у првој седници у бечком парламенту. Причала нам је једна угледна личност из Костајнице, да је народ страшно огорчен; чета се је — вели — још пре 14 дана постројила, а предводи је бивши босански жандар Николић. Живу главу овог усташа уцени командант Цвјетићанин на 500 форинти. Пре осам дана било је у чети 200 људи, но број је сваким даном то већи. Усташи за сад бораве на Козари иза бос. Костајнице, а за њима иду око 50 жандара, многи официри и командант Цвјетићанин.

* * *

Под натписом „Испод Козаре“ доноси један београдски лист овај допис из Босне у тој ствари:

Минуло је равно осамнаест година, како је прва пушка пукла у Козари, позивајући угњетену рају на устанак, да стресе са себе ланце силних ага и бегова. Од то доба многи је борац преселио се на онај свет. Нестаде много виђенијих јунака. Нестаде Пеције, Кормановића, Бајалице, Деспотовића, Злојутра, Цветка, па јунака, да му равна не беше, брата Руса Долматова. Изгибоше неки, а неки помреше у својим кућерцима, а са тешким болом у душу. Преварише се у нади својој. Устали јунаци да извојују слободу себи и браћи својој, па у место слободе, притискоше још грознији тежи швапски окови измучену рају босанску.

Јадан нам живот беше за време турске управе, али овај, што га сада живимо, по сто пута је грознији. За турске управе, могоше се и у највећег сиромашка по који грош, бешлук, а и мађарија и мецидија наћи, а сада и најбољи сељак, трговац, па и многе спахије мање, боре се са јадом и невољом. Дошла душа у подгрлац, е се више овако живети не може. Просто упропастише нас. Не оста нам ништа до голе душе. Жалисмо се, молисмо, преклињасмо на све четир стране света, па све бадава, Не верује сит гладноме. Не верује нам нико, ни власти, краљеви ни цареви. Сви нас напустише, а побеснела господа швапска, хрвацка и пољска, са фратрима и изродима неким нашим сисају нам крв на памук. Од силеџиства незапамћена и невиђена многи у хиљаде избегоше из своје колевке, да склоне главу и да захране себе и децу своју, ма где било у широком свету. Наша браћа мухамеданци кренуше честитом падиши, да му јаде своје казују, а ми Срби православни упрли очи у Београд, Цетиње и Свети Петроград, па све заман. У такој невољи, остављени, напуштени милости и ћефу бечке црне камариле, шта нам друго преостаје, већ да поново сами потражимо лека нашем чемерном стању. Пре 18 година бесмо сами ми Срби православни. Нас је гонила невоља, а сада се и браћа мухамедове вере превијају у процепу. Шваба нас својом мудром управом зближи, слуби. Данас што хришћана боли, боли и мухамеданца. Оголели смо обоје до коже. Више се овако не може живети. Боже дај само да будемо сложни, а Јевропа ће у скоро уверити се, кад запуцају пушке у Козари, Просари, Грмечу, Пастиреву, Мотајици и т. д. да је време настало, да се берлински уговор већ једаред и заврши. Још има јунака и бораца за слободу и човечанска права, потиштене раје босанске.

Да нас има, који смо вољни да гинемо за слободу, најбољи је доказ, што се сва џандарија дала на ноге са својим командантом несрећним Србином Манојлом Цвјетићанином обрштаром, да похвата једну чету малу у Козари. Бадава вам сва мука беше, да умртвите овај српски народ. Заборависте да притиснуто јаче, па више скаче.

Шта не радисте са нашим виђенијим људима. Шта учинисте и колико мучисте архимандрита Ћирила Аџића, па ево га где се одметну у гору. Ево га у Козари са одабраном четицом осветника као и пре 18 година. Пре 18 година баш код Моштанице задужбине Немањине, Ћира је са покојним Глигом Злојутром повео чету на јуначки мегдан, па ево га поново, да се свети зулумћарима, који га бешчастише, хапсише, али му не могаше убити угледа у српском народу. Еле оживи Козара, па ако буде среће старе, и ако још живи стари српски бог, имаће Јевропа пуне руке посла.

* * *

Чудновато је држање хрватских листова у тој ствари. „Хрватска“ доноси у свом 200. броју у допису из Костајнице, да се у босанској Костајници појавила хајдучка чета и да је с тога проглашен преки суд, а на главу коловође Николића расписана је велика уцена од 1.000 круна. Сад се надала читава трка од жандара, да хватају ову хајдучку чету. Ово довде могли би још донекле схватити, јер у Босни није ништа ново: хајдуци, преки суд, уцена, вешање. Али не можемо да разумемо, откуд је тај бивши босанско-херцеговачки жандар и после отпуштени оданде лугар Николић због више случајева уморства отишао у Србију и тамо остао само неколико месеци, док га нису из Србије „изагнали“ опет у Босну, да себи створи „разбојничку“ чету и још више да шурује с неким православним поповима! И ми кажемо, заиста је чудновато, откуд да се у исто доба појавио у Козари планини и онај злогласни Петар Узелац, који је такође — као што вели „Хрватска“ — „изагнан“ из Србије. А сад тек долази оно најлепше. Свему овом — каже „Хрватска“ за леђи стоји српска влада; она то удешава због тога, што су се по новинама пронели гласови, да ће се Босна и Херцеговина анектирати. Није ли то заиста смешна претпоставка. „Разбојници“ и православни попови; злогласни Узелац и — српска влада. Све то „Хрватска“ и њен дописник меће под један шешир. Види се, да се добро разумеју у политици, кад су тако великодушни, да све сабијају у гомилу. Са свим по оном: Требало би тај влашки накот, где год га има, па и ону радикалну Србију, секиром истребити. И заслужила је то, кад шурује са „разбојницима“ само за то, да „хрватске“ планове у Босни и Херцеговини распири! Онда није чудо, што та брижљива „Хрватска“ поручује својим костајничким пријатељима, да је о тој „разбојничкој“ ствари и даље опширно и чим пре извештавају. За бога тиче се хрватског царевања у тим земљама, где је силан (!) народ хрватски. Но ако то није тако, и ако су хрватски планови у Босни и Херцеговини и у опће Великохрватство на штету осталих народности, а на име на штету нас браће њихове Срба, само мехурићи од сапунице, „к'о што сумњат' смемо, тад би канда боље било да с' споразумемо!...“

* * *

А „Обзор“ у свом 204. броју такође између редова напомиње, да је Србија неко време штитила оне, који сада стоје на челу том покрету, и тако силом хрватски листови хоће да целу ствар преставе као да је из Србије потпиривана, а овамо и сами и то износе, да је бањалучки предстојник, барон Лазарини, својим нечовечним и самовољним поступањем проузроковао народно огорчење, које се сада баш тиме увеличало, што је дозвао у своје окружје злогласног порезника Алагића, који народ немилице гули. Новије вести јављају, да је у Приједору проглашен за усташе преки војнички суд, и да је на главу Николићеву проглашена уцена од 2000 круна, дакле удвостручена је, из чега се може видети, да је овај покрет меродавне уплашио и да им је веома до тога стало, да га још у клици утуку, да се не би и даље раширио.

Народ у след овога силно пати, гони се и затвара, јер се држи, да зна, где су усташи и да има са њима веза.

Видећемо, шта ће из свега тога бити, но упада у очи, да се цео покрет српском православном живљу приписује, те и тиме хоће да се већ у напред некако оправда будуће гоњење тог живља.

Међутим то не стоји, јер има најновијих вести, да су се и мухамеданци придружили том покрету, као што пишу из Босне једном београдском листу, где се вели, да се по страним листовима говори о неким „разбојничким четама“, пак се продужује:

„Ти гласови допреше и до „Чемерна“, па веле, да у тој планини, као и у Козари спрема јуначко огњиште Ковачевић и мухамеданац Форта, попут Николића. Ови нови гласови, наше старе песме, нама би добро дошли, кад би били истинити; — но се ми бојимо, да је „анексија“, још незрела воћка, па би се Шваби прохтело још десетак година брати плодове своје непоштене и чивутске „окупације“. Њој су, сигурно на сметњи неки виђени људи као што је Пиштељић, Аџић и многи други, па би их са „опсадним стањем“ шћели уништити.“

ПРИЛИКЕ У ТРОЈЕДНИЦИ.

VI.*)

Када у првоме од ових чланака устврдисмо, да се Српство у Троједници од потоњих година амо систематски на свима линијама потискује и управо прогања, обећасмо, да ћемо ту нашу тврдњу поткрепити и конкретним примерима. У низу досадањих чланака покушали смо, да за сваку тврдњу допринесемо и докаже. Ко је те докаже пажљиво прочитао, тај се могао уверити, колико је оправдана била наша тврдња, да се српски народ у Хрватској и Славонији потискује одовго, истина лагано, али сигурно. Један део овамошњег Српства окомио се у последње време највише на хрватску сједињену опозицију, сматрајући ову јединим и највећим непријатељем Српства, те је том приликом превидео много опаснијег свога непријатеља, који му сигурним средствима, заодевеним у руво легалитета, крха врат где год може. Повика хрватске опозиције на Српство, рушење српскога имена са те стране, негација српскога имена, погрда на светиње српске, све су то појави ружни, гадни и неморални, али су безопасни, јер долазе од онога, који сам нема моћи. Али када се ти сви појави догађају са благословом таквих кругова, који имају власт у рукама, када су у земљи, где је српска народност законом призната, сви нападаји на Српство, некажњени, када је у таковој земљи дозвољено, да се у штампи позива Хрватство на истребљење Српства секиром, тада бива јасно за свакога Србина, да хрватска опозиција јавно говори оно, што званични хрватски кругови мисле и раде. Када је дозвољено несрпском чиновништву троједне краљевине, да демонстративно српска друштва избегава, те да тиме јавно документира своје презирање Српства, када је званичним органима дозвољено, да се слободно крећу у таковим круговима, који јавно Српство грде и нападају, који Српству руше име и веру, који српском народу одричу име му и народност, на папиру законом му признану, тада ми питамо, шта је то? Шта је то друго, до ли фаворизирање свију напада на српски народ од овго, концентрична навала на Српство са удруженим силама опозиције и владе.

Ко познаје садржај нагоде, склопљене између Угарске с једне и Хрватске и Славоније с друге стране, тај знаде, да у томе уговору нигде нема спомена о каквом хрватском народу као контрахенту, па је према томе јасно, да све погодности, које за Троједну Краљевину ревултирају из тога уговора, припадају свима народима, који у тој земљи станују. По што је пак српска народност у Троједници законом призната, то нема сумње, да српски народ има једнака права у земљи, која је исто толико српска колико и хрватска, са хрватским народом. Па како та права респектују званични органи те хрватско-славонске владе? Према закону су све јавне установе у Троједници заједничке, те све имају носити назив „хрватско-славонски“, или како се тај назив скраћено употребљава „земаљска“. Но званични орган те хрватско-славонске владе, од како је необуздана шовинистичка струја обузела све хрватске кругове, ускос јасноме слову закона све јавне институције назива хрватскима. У званичним „Народним Новинама“ наћи ћете скоро у сваком броју, где се говори о некој хрватској влади, о неком хрватском свеучилишту, о неком хрватском позоришту. Међутим су и свеучилиште и загребачко позориште својина и српска и хрватска, па како Срби плаћају више порезе од „згољних“ Хрвата, и како према томе на те заједничке заводе троше више од Хрвата, то би се смело могло тврдити, да су ти заводи више српски, но хрватски. Па шта се догађа са тим јавним заводима? Ти заводи не само да се у званичним новинама називају протузаконитим именом, но се ти заводи употребљавају на пропагирање Хрватства против српскога народа Сваки, који чита хрватске новине, сећаће се, како је прошле године цело хрватство весело поздравило гостовање земаљскога загребачког позоришта у Срему, па како је чак у званичном листу то гостовање слављено као триумф Хрватства у Срему. Српским новцем плаћени заводи експлоатирају се на штету српскога народа, српски народ мора да трпи, да га чланови завода, кога он плаћа, на дрски начин вређају, руже и исмевају. Све се то догађало лане у сремској Митровици, а културни завод, који се бар таковим назива, отворио је врата хрватској пропаганди у

*) Види 117. 118. 124. 125 и 126. бр. „Заст.“

месту, где до тада о Хрватству ни спомена није било. На чело пак те пропаганде, покренуте земаљским заводом ставило се хрватско чиновништво, које, што је најкарактеристичније, ту пропаганду руководи у друштву такозваних „опорбењака.“ Тај чудноват појав је најбољим доказом, да су смерови и опозиције и званичних хрватских кругова против Срба истоветни, да су и опозиција и влада солидарни у једноме правцу, у прогањању и потискивању Српства.

Ако још споменемо излет загребачког земаљског позоришта у Сењет, аранжиран у намери, да Далмацију освоји за хрватску мисао, тада мора свакоме бити јасно, да је хрватско-славонска земаљска влада најјачи протектор тога новога велико-хрватскога покрета, да тај покрет стоји под њеном егидом. Да то није тако, би ли се усудиле званичне „Народне Новине“, да пишу о продирању хрватске мисли у Далмацији, да пишу о грдном успеху „хрватског“ кавалишта у Сењету, да онако шовинистички описују Гундулићеву прославу, да тој прослави, на којој је Хрватство било заступљено по дру Франку, и сличним „корен-Хрватима“, иначе чистим оповиционалцима управо лажно придевају велико-хрватски карактер, кад се зна, да од чланова хрватске владине странке није никога било у Дубровнику.

Ти и такови појави треба једном да отворе очи ономе делу српскога народа у Троједници, који се и данас још одаје варљивим илузијама да је вика на Српство, да је рушење српскога имена, само монопол хрватске оповиције, сада звате „опорбе“ Нападај тај је концентричан, вођа удруженим силама свију хрватских странака, само та свеза није спољно видљива, али да је егзистентна, о томе сумње нема.

Та читајте и сравните само опорбењачке листове и листове владине странке, шта и како пишу рецимо о Гундулићевој прослави, има ли ту какве разлике? Ми ју не могосмо наћи. Једни и други ексцедирају у велико-хрватском шовинизму, једни и други једнако понижују и омаловажавају Српство.

И ма да се кад и кад „за опсениту простоту“ по који угледни Хрват јавно изјави против магловитог хрватског државног права, и ма да по који посланик владине странке јавно изриче, да је хрватско-државна мутна фраза, то ипак званичне „Народне Новине“ на темељу те мутне фразе, рекламирају Далмацију за Звонимирову круну, те се тиме идентификују са сличним аспирацијама опорбењачких листова.

Како је тај велико-хрватски шовинизам тек после Тисиног пада добио новог полета, настаје питање, да ли нису може бити високи упливи у послу, која тај велико-хрватски покрет подржавају, који га подупиру и који му дају правац. На челу тога покрета стоје у првим редовима фанатички хрватски попови Тиме је речено све. Ти Велико-Хрвати нису ништа друго, до ли најамници Рима и бечке камариле и када је год требало потиснути Српство и православље, тада су увек ти хрватски мрачњаци охоло подизали своје главе. Па као што је цело Хрватство изум бечке камариле, као што је то цело Хрватство, тај калеидоскоп свију могућих одметника своје вере и свога народа, уметнички створено, да потисне Српство с једне стране, а да је с друге стране ствари за Угарску Венецију и Ломбардију, тако је и данашњи велико-хрватски покрет уметнички створен и подрањиван из Рима и Беча. Словенски осећаји и словенска солидарност су у устима свакога Хрвата проста фраза, пука лаж и обмана. Хрватство се налази у гвозденим оковима римске курије и бечке камариле, и ти окови му диктирају цео његов рад. Сваки онај, који Хрвате сматра као искрене пријатеље словенске идеје, тај се о ту идеју највише огрешује. Хрвати су све пре, него Словени, јер народ, који у своје коло прима и црног Циганина, само да тиме може боље нахудити Србину, тај се не може сматрати словенским народом. Из свега тога даду се изводити следећи закључци: Српство у Троједници имаће, а има већ и данас да се бори против целога Хрватства без разлике странака и начела, јер Српство у Троједници треба да има пред очима једну необориву чињеницу, да је цело Хрватство у једноме питању само једнога начела, а то је у питању мржње на Српство, у питању прогањања, потискивања, а за тим и коначног уништења Српства и српскога имена и вере православне. Па када је цело Хрватство сложно у мржњи на Српство, када је цело Хрватство мобилизовано, да уништи Српство, и да му и траг затре у земљи, коју је српски народ својим јуначким прсима сачувао за народ, који бега испред бокешких чибука, тада треба и цело Српство да се бори против једнога непријатеља у Троједној краљевини, против васцелога Хрватства.

О томе, како Српство у Троједници треба да удеси љуту борбу, која му предстоји са данас најопаснијим непријатељем, Хрватством, у наредном чланку.

Преска парница „Трибуне“.

Јавили смо већ нашим поштованим читаоцима, да је државни тужиоц запео за један чланак у румунском листу „Трибуни“, да је нашао у њему кажњивих ствари и да ће сутра у уторак 31. ов. мес. п. рим. бити расправа пред поротним судом у Клужу. Чланак је тај изашао још прошле године у месецу децембру и ради њега су оптужени њих петорица и то Андрија Балтес, слагач, који је и одговорни уредник, Евгеније Броте, власник листа, Септимије Албини, Јован Русу и Александар Дорђа, као сарадници листа. Оптужба вели о чланку, да се у њему говори на основу историчких примера о томе, како се овде у Угарској Румуни прогањају, да им се одузима језик и вера, па се писац чуди стрпљењу румунског народа, како не ће да се окористи примерима прошлости и будућности, па да се дигне против тираније мађарске, него скрштених руку гледи, како Мађари вандалски руше њихове куће, прогањају им крв и браниоце, отимају им децу из наручја мајчиних, уништују им сва права и насилно их помађаривају. И за тим се писац осврће Мађарима, те им прети ако не даду Румунима оно, што им припада као грађанима ове државе, ако им не даду оно што траже, а особито: самосталну управу Ердељу, употребу румунског језика у администацији и у школи и равноправност са осталим грађанима Угарске. Ако то не учине и румунски народ изгуби стрпљење, онда нек знају Мађари, да су они изазивачи, да су они издајице и узнемиривачи. — У том чланку је нашао држ. тужиоц потстицање на мржњу против народности, а то се коси са 172. §. казненог закона. — Као што рекосмо њих петорица су оптужени ради тог чланка, јер се није могао наћи писац, а пошто горе споменута петорица, по исказу Андрије Балтеса и Александра Дорђе, заједнички решавају о томе шта ће ући у лист, то држ. тужиоц тражи, да се они заједнички казне. Ако Евгеније Броте и Андрија Балтас не би били оптужени са овог чланка, тражи оптужба, да се казне с тога што нису били довољно пажљиви и брижљиви по 39. и 40. §. казненог зак. од 1852., а остали по 172. §. казн. закона.

Ми ћемо у своје време јавити, шта ће се на расправи, која ће сада у уторак бити, догодити и и шта ће порота решити, а суд судити.

Поглед по свету.

— Путовање краља Александра по Србији. У Тополи захвалио је краљ народу на срдачном и одушевљеном дочеку овим речима: „Мени Топола није никад за то, што је у Тополи живео Карађорђе, била мање драга од осталих места у Краљевини! Не! Поштовање заслужних синова то је једна врлина, коју ја не само високо ценим и уважавам, него јој одајем и свечано признање.“ Цркви тополској даровао је краљ 8.000 динара. — Историски чин. Краљ Александар био је у свом путовању у Тополи на гробу великог Карађорђа и положио је венац, изговоривши ове значајне речи: „Полажем овај венац у славу и спомен оном човеку, који је први почео устанак за ослобођење Србије — великоме Карађорђу. Слава му!“ Овај краљев чин назива „Одјек“ историјским чином, јер је — вели — тиме избио интригантима оружје њихово из руку, да не могу више правити себи капитала отуда, што је између два најзаслужнија Србина за слободу Србијину, између Милоша и Карађорђа, у своје време посејано семе раздора, којим су се највише користили непријатељи српске државе. „Одјек“ завршује: „На гробу великог војводе српског српски је краљ изрекао велику реч љубави и њоме проширио ону спасоносну ставу братимства с народом, коју је прокрчио првом својом владалачком речју.“

— Опће право гласања. По новом белгијском уставу има права да гласа сваки онај за комору — доњи дом, који је навршио 25 година и ако је бар годину дана настањен у једној општини, не узимајући за мерило, колико ко плаћа порезе. Гласање је обавезно и бива по општинама са листићима једне боје и величине. О тако званом „референдуму“ није унесено у устав ни речи, ма да је то краљ Леополд веома желео. По њему би краљ могао, да по неко питање изнесе пред гласаче и да ови својим гласом потврде, ко је у праву, круна или скупштина, кад се краљ не би сложио са скупштином или с владом. Новом уставу прикључио је краљ и једно запечаћено писмо, које се налази у државној архиви. Изразио је жељу, да се исто писмо после смрти његове отвори.

Вести из места и са стране.

Из мађистрата. Листа великих порезника за Нови Сад истакнута је у варошком бележничком звању на углед за време званичних часова и стојаће тамо до 5. (17) септембра о. г. ради рекламовања. Верификациони одбор за састав именика великих порезника држаће своју седницу 6. (18.) септ. у 3 часа по подне у мађистратској дворници и примаће пријаве оних, који желе, да им се порез на основу §-а 26. узме двоструко. Те пријаве могу бити усмене или писмене. Ако се у овој седници не пријаве, отпашће им право на ту повластицу.

Прво дунавско повлаштено паробродско друштво даје на знање, да је од 10. септембра по рим. к. обустављена дневна пловидба између Будимпеште и Оршаве, а то због мале воде. Од тога дана ће лађе путовати само до Молдаве. Управо до Оршаве могу се добити карте само уторником, четвртком и суботом; а недељом, понедеоником, средом и петком само до Молдаве.

Црногорски питомци. Црногорска влада питала је, могу ли њена два питомца слушати у Србији поштанско-телеграфски курс, који ће се отворити 1. октобра. Како смо извештени, српска влада се одазвала жељи владе црногорске. Ово је прва повина, да из Црне Горе почињу слати питомце у Србију. Као један врло важан чин за неговање правог и искреног пријатељства, ми тај долазак црногорских питомаца бележимо радосно.

Бележница неког пијанице. У некој немачкој вароши умре пека пијаница, и кад су после смрти пописали ствари, међу осталим нађу и бележницу му, где је било забележено, колико је свога века попио вина и ракије. Кад је умр'о, било му је 70 година. По белешкама његовим израчунано је, да је просечно сваког дана попио 4 литре вина и 18 чашица ракије. За педесет година попио је 83.000 литара вина и 328.500 чашица ракије. Годишње га је стало вино и ракија 1368 фор. а за читавих 50 година 69.438 фор.

Трговина.

Штајнбрух 8. септ. п. р. (Извештај са свињског трга од трговца г. Косте Брашована.)

Трговина ове недеље живља.

Недељне просечне цене: Мађарска сортирана роба 320—380 кила тешки 44½—45 новч., 280 до 300 кила тешки 44½—45 н., матори преко 300 кила тешки — новч., сеоски (Bauernwaare) 42 до 47 новч., српски 39—43 нов., од килограма чисто одрачунавајући 45 кила на живот по пару и 4%.

Цена рани: Кукуруз нов 5 ф. — н. Јечам 6 ф. 20 н. овде постављен.

Овд. штанд: од 1. септ. преостало	190130	комада.
Дотерано: из иноземства	12260	„
„ Србије	3931	„
„ Влашке	—	„
Отерано: за будимпештански обрт (I—X. срез)	5212	„
за Иноземство	1866	„
„ Беч	608	„
„ Аустријске државе . . .	2665	„
„ Немачку	11745	„
„ сапунцициницу	46	„
Остаје штанд	186179	комада.

Новије вести.

— **Колера.** У Земуну се појавила права, азијатска колера.

— Хрватски сабор биће — као што се чује — око средине октобра сазван.

— Руско-француско пријатељство. Председник војничке касине у Паризу Сосије образовао је одбор за свечаности, који ће предузети потребне мере за дочек руског бродовља. То је исто учинио и председник градског већа. Новинарски одбор пак за те свечаности закључио је, да се приреди читав ред народних свечаности, а трошкове ће сносити цео француски народ.

— Немири у Шпанији још једнако се појављују, тако из Сентандра јављају пре неки дан, да је тамо немира било, но није до озбиљног окршаја дошло.

— Револуција у Бразилији још није престала, из Буенос-Ајреса јављају, да је при неким окршајима више људи погинуло, а у Рио-де-Женеиру проглашено је опсадно стање.

— У прилог Ираца. Лорд Спенсер препоручио је горњем дому енглеског сабора закон о ирској самоуправи и рекао је између осталога и ово: „Немојте убијати наде Ирцима; ако не одобрите ирску самоуправу, народ ће ирски пасти опет у очајање, а то би била тешка одговорност.“ Росбери је држао говор у горњем дому и позвао је обе странке да пораде на споразуму. Држи, да би доњи дом примио неке извесне промене. Он се боји сукоба између њих и доњег дома.

— Земљотрес. У петак у 1 сахат и 38 минута осетио се јак земљотрес у Београду, и кретао се од југоистока северо-западу. И у Земуну се такође осетио земљотрес, који се кретао према току Дунава.

— Хомрул — пропао. Горњи дом енглеског сабора одбацио је после дебатовања од 4 дана друго читање Хомерулбила са 419 гласова против 41. Сада ће бити расписани нови избори за доњи дом, и ако том приликом у доњем дому хомрул (закон о автономији Ирске) добије већину, то се ни горњи дом томе неће даље противити, уверивши се, да заиста народ прихваћа закон о самоуправи Ирланда.

БРЗОЈАВ „ЗАСТАВИ.“

Београд. (Од нашег нарочитог извештача Стигао 28. августа у вече у ½10 сах.) Све вести о демисији и једног члана кабинета или о каквом год расцепу и неспоразуму у кабинету или радикалној странци тенденциозне су измишљотине. О болести бившег краља Милана се у овдашњим надлежним круговима апсолутно ништа не зна.

Дописница уредништва.

Б. Теофил у Б. Жао нам је што ваш подлистак: „Без воље у отаџбину“, не можемо уврстити, а то с тога што је предмет јако удаљен од наших прилика. Радовали би се када би нам занимљива питања из најновије науке, књижевности а нарочито културне историје обрађивали Поздрав.

Свештенику у С. Прилике, које износите у Вашем чланку, изнесене су и још се износе у низу чланака „Прилике у Троједници“, те немојте замерити што Ваш чланак „посвећен браћи Хрватима“ не можемо уврстити. И чудимо се, како да се Ви у оном крају бавите хрватским стварима, када се око Вас дешавају послови око мађаризације, а само име Вашег села су помађарили. Врло би нам добро дошло, када би нам послали податке, којима би се боље борити могли против навале помађаривања. Поздрав!

Ј. Пандуровић — Шиклош. Ваш велики превод „Научно путовање по Босни“, захтева времена док се прочита, па тек да се види, да ли се може уврстити. Зато молимо да се неко време стрпите. Поздрав!

„?“. Ваш допис: „Атентат на српске вероисповедне школе“ употребићемо, само молимо, да сачекате док добијемо места. Поздрав!

—ја— **Чаглић.** То исто вреди и за ваш допис „Жупник“... итд.

△ То исто важи и за Ваш чланак „Национализам и Српство.“

♁ **Госпођинци.** То исто важи и за Ваш допис.

Дописник у Крушедолу. То исто.

Ђ. П. М. Halle a. S. То исто.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ

Овим се расписује стечај на једно стипендијско место из закладе народног добротвора Стевана Николића и сестре му Василије.

Стипендија ова износи годишње 126 фор., а могу је добити ученици средњих школа. Првенство имају рођаци покојног добротвора и његове сестре.

Молиоци имају да поднесу: 1) Крштено писмо, 2) Сведоџбу од последње школске године, 3) Лекарску сведоџбу о здрављу и накаламљеним богињама. 4) Сродници имају још да докажу своје сродство.

Рок стечају истиче 30. септембра о. г. п. ст. к.

Из редовне седнице црквеног одбора срп. православне црквено-школске општине

У Новом Саду, 19. (31.) августа 1893.

Мита Ђорђевић перовођа. — **Стеван Јефтић** председник.

1—3

СТЕЧАЈ.

Расписује се стечај на место ликовође срп. певачког друштва у Белој Цркви.

Годишња награда 400 ф. а. вр.

Компетенти се имају до 8. септ. 1893. друштвеној управи пријавити.

Славени имају првенство.

Управа срп. певачког друштва у Белој Цркви.

1—1

ЗА МЕШОВИТУ ТРГОВИНУ

тражи се један млад спомоћник; исти мора бити у мешовитој струци вичан и да говори осим српског језика и мађарски; оферте ваља на администрацију „Заставе“ упутити под шифром **Д. М.** 1-2

БИРЦУЗ

у Делиблату код Ковина, на врло добром месту, ћошак, у главној улици. Осим бирта имаде још 3 собе, 1 кухиња, подрум, леденица, куглана, штала, шупа итд. Издати се може одмах. **Атанас. Михајловић,** власник куће.

1—2

Власник: Славко Свет. Милетић. — За уредништво одговара: Милан Поповић. — Српска штампарија дра Свет. Милетића у Новом Саду.